

13. Ефимов А.В. *Колористика города*. М.: Стройиздат, 1990. 272 с., ил.
14. Иттен И. *Основы цвета*. М.: Издатель Д. Арон, 2000. 753 с.
15. Кравец В.И. *Колористическое формообразование в архитектуре*. Харьков: Вища шк. Изд-во при Харьк. ун-те, 1987. 132 с.
16. Ранд Гарри. *Хундертвассер*. Tashen/Арт-родник, 2005. 200 с., ил.
17. Трегуб Н.Е. *Цветовая коррекция в архитектурном формообразовании*. Дис...канд. арх.: 18.00.01. Киев: КГТУСА, 1993. 208 с.
18. Фийасье Ж. Цвет как социальный феномен. *Техническая эстетика*, 1979. № 9. с. 20-23.
19. Гринберг Ю.И. *Технология станковой живописи*. М.: Изобразительное искусство, 1982. с. 318.
20. Мархлевский Ю. *Об искусстве. Литература. Искусство. Классовая борьба. Из литературного наследия*. М.: Искусство, 1976. 367 с.
13. Yefimov A.V. *Koloristika goroda*. M.: Stroyizdat, 1990. 272 s., il.
14. Itten Y. *Osnovy tsveta*. M.: Izdatel D. Aronov, 2000. 753 s.
15. Kravets V.I. *Koloristicheskoe formoobrazovanie v arhitekture*. Kharkov: Vyshcha shk. Iz-vo pri Khark. Un-te, 1987. 132 s.
16. Rand Garri. *Khundervasser*. Tashen/Art-rodnik, 2005. 200 s., il.
17. Tregub N.E. *Tsvetovaya korrekzia v arhitekturnom formoobrazovanii*. Dis...kand. arh.: 18.00.01. Kiev, KSTUCA, 1993. 208 s.
18. Fiyase Zh. *Tsvet kak sotsialnyi fenomen // Tehnicheskaiya estetika*. 1979. № 9. s. 20-23.
19. Grenberg U.I. *Tekhnologiia stankovoi xhyvopisi*. M.: Izobrazitelnoye iskustvo, 1982. 318 s.
20. Marhlevskiy U. *Ob iskusstve. Literatura. Iskustvo. Klassovaya borba. Iz literaturnogo naslediya*. M.: Iskustvo, 1976. 367 s.

Selyshcheva I., Dziubenko P., Lytovko S., Pianyda Y. DEVELOPMENT OF COLOR TRENDS IN THE ARCHITECTURE OF THE XX CENTURY. The article is analyzing the formation and development of coloristics in architecture, color structuring the urban environment, it forms images of historic urban space. The history of architecture is full of examples with colors in historical architectural styles as a powerful expression in architectural composition. Color has an emotional impact on the system of architectural. Color trends are part of the philosophy of style in architecture. The goal of the article is to identify the transformation of the color ideas in the XX century architecture. The theory of color was developed in the XIX century and acquires a theoretical character in the XXI century. The methodology of research is based on the analysis of coloristics of Art Nouveau architecture in Kharkiv at the beginning of the XX century, significant moments of formation of colorists ideas in domestic and western architecture. The color experiments in exteriors and interiors is to develop in the school "Bauhaus", founded by architect Walter Gropius (1919-1933). The motto of "Bauhaus": "A new unity of art and technology". Developed color techniques Kandinsky V.I. and Johannes Itten. On the analysis of color in the formation of three-dimensional composition of buildings by architect Friedensreich Hundertwasser. The results of the article are the basis for implementation in architectural education, architectural design, restoration of historical styles, the creation of aesthetic, harmonious, humanistic buildings of modern architecture in its philosophy.

Keywords: colorists, style, composition, architectural and artistic image, color harmony, line, achromatic.

doi.org/10.29295/2311-7257-2021-103-1-82-87

УДК 72.03

Тютіна Л.В., Давидов А.М.

Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури

(вул. Вознесенський узвіз, 20, 04053, Київ, Україна; e-mail: tlubov93@gmail.com,

davydov.anatoliy@gmail.com; orsid.org/0000-0002-8485-1878, orsid.org/0000-0003-2009-1491)

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПЛАСТИЧНОЇ МОВИ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ

У часи сьогодення важливого значення набуває питання суттєвості визначення терміну «сучасна архітектура». Дана стаття несе в собі спробу розібратися з цим, виходячи з дослідження чинників, які посприяли її формуванню. Важливими ознаками змін є явища технологічного, суспільного, наукового, промислового прогресу. Вони впливали на формування нової архітектурної думки, яку згодом ширше розкриють архітектори ХХ століття. Головною ознакою таких змін є формування незалежних зовнішніх огорожувальних конструкцій будівель. Саме завдяки цьому в ХХ столітті вираження пластичної мови набуде величезного різноманіття. А в ХХІ столітті ці процеси ускладнюються, виходячи з нових вимог та потреб суспільства. Тож у статті проводиться узагальнення явищ, що відбувались у ХІХ столітті та їх вплив на розвиток архітектури ХХ-ХХІ століття. Вагомо провести аналіз змін історичного, технологічного, економічного та соціокультурного середовища та виявити як ці зміни вплинули на розвиток сучасної архітектури, з'ясувавши головні фактори їх впливу на архітектуру.

Ключові слова: промислова революція; залізобетон; зовнішні огорожувальні конструкції; урбанізація; архітектори-мрійники; сучасна архітектура.

Вступ. XX століттю передував ряд карколомних змін в різних сферах людського буття. Відбулися кардинальні зміни історичного значення, які торкалися процесів зростання міст, промислових та технологічних переворотів, економічної та суспільно-культурної сфер. Всі ці процеси, відобразившись у XX столітті, мають відгомін і в архітектурі сьогодення. В даній статті маємо потребу у визначенні витоків та чинників формування пластичної мови сучасної архітектури на межі XIX-XX століття та з'ясуванні впливу її на подальший розвиток.

Матеріали і методи досліджень. Стаття містить наступні методи: аналіз історично сформованих чинників впливу на архітектуру в XIX – XX столітті; виявлення головних факторів впливу на закономірності художнього вираження пластичної мови архітектури; узагальнення і систематизація наведених даних.

Результати дослідження. Промислова революція, що розпочалась в Північній Європі у XVIII ст. вплинула на всі сфери існування. Її інноваційними складовими вважається розвиток металургії, винайдення газового освітлення та електроенергії, механізація, що заміщувала ремесла; формування фабрик, з наданням робочих місць, розвиток хімічної галузі з створенням нових матеріалів. Винайдення парового двигуна в 1775 році Джеймсом Ваттом вдосконалило весь процес виробництва на механізованих фабриках.

Як зазначається в статті Шаравари О.: «...характерною рисою промислової революції XIX століття є стрімке зростання продуктивних сил на базі машинної індустрії та затвердження капіталізму як панівної світової системи господарства. Перша промислова революція пов'язана не просто з початком масового застосування машин, а й із суттєвою зміною всієї структури суспільства. Вона супроводжувалася різким підвищенням продуктивності праці, урбанізацією, збільшенням життєвого рівня населення, швидким економічним зростанням (до цього економічне зростання певних країн чи територій було помітним лише в масштабах століть)» [13].

Говорячи про будівельну базу матеріалів, коли майже вся архітектура до XX ст. зводилася з природних матеріалів – переважно з дерева, каменю чи глини. Маклакова Т. наголошує на тому, що технології Промислової революції здійснили прорив в матеріальній базі, а саме: винайденні нових штучних матеріалів – чавуну, металу, великогабаритного скла і, врешті-решт, залізобетону [7]. Фремpton К. стверджує, що технологія заліза розвинулася в результаті експлуатації мінеральних багатств земних надр, а на технологію бетону – або, принаймні, гідралічного цементу – вплинув розвиток морського транспорту [12].

Промислова революція також вдосконалила методи виготовлення міцного та габаритного скла. В книзі Уілкінсона Ф. підкреслюється, що апогеєм цих інновацій стало зведення садівником Пекстоном Кришталевого палацу в Лондоні 1851 року. Повнозбірне будівництво з великої кількості арок, балок, чавунних колон, скляних панелей та інших деталей були зібрані за всього лиш 9 місяців. На його прикладі стало зрозуміло, як швидко будувати величезні за об'ємом будівлі. Ця історично значима будівля заклала основи конструктивних схем фабрик, залізничних вокзалів та інших утилітарних будівель [11].

Набуває обертів розвиток науки щодо опору матеріалів. На сходинах, започаткованих науковими дослідженнями ще в епоху Просвітництва (розробки Галілея), на початку XIX ст. виростає наука про опір матеріалів та починаються експерименти з використанням металу [6]. «У XIX ст. передовою в Європі була французька математична школа. Саме її представники А. Нав'є, О. Коші, Д. Пуассон, Г. Ламі і Е. Клапейрон в 20-30-і рр. заклали основи теорії пружності» [4].

Промислова революція сприяла змінам і в транспортній інфраструктурі. З'явилися мережі водних шляхів, мостів, автомобільних доріг і залізниці. Потреби промисловості, політичні питання, рішення військових стратегічних завдань підводили до пошуків нових якісних комунікацій – залізничного транспорту. В свою чергу, залізничний транспорт, входячи із потреб удосконалення технологічних можливостей розробки двигуна та

підвищення якості матеріалів, стимулював виведення на новий рівень розвитку виробництва металів та сплавів.

Американський винахідник Р. Фултон в 1807 р. побудував перше річкове судно з паровим двигуном, яке розвивало швидкість близько 9-10 км на годину. Вже в 40-х роках XIX ст. стали будувати кораблі із залізним корпусом. Між Європою й Америкою, Англією та Індією, Австралією встановлюється регулярне океанське пароплавне сполучення, яке прискорилося після будівництва Суецького каналу (1869 р.). Шлях з Європи до Америки, який вимагав на початку століття цілого місяця, в кінці його скоротився до 7-8 днів [1]. Так розпочинаються міграційні процеси на інші континенти.

Починає стрімко збільшуватися населення в містах. З 1800 по 1850 р, населення Європи збільшилося з 187 до 266 млн. чоловік. В умовах перенаселення села й у зв'язку із запровадженням нових технологій селяни їхали до великих міст. Занепадали і невеликі містечка, мешканці яких також поповнювали населення великих міст. На таке зростання країн Західної Європи й США істотно впливала еміграція з менш розвинутих країн [9].

Ще однією вагомою причиною різкого збільшення населення є запровадження гігієни та покращення санітарного стану місць проживання. Це зменшило кількість інфекційних хвороб, таких як бубонна чума, висипний тиф. Розвиток медицини призвів до зниження смертності та підвищення народжуваності.

Фремптон К. наводить такі статистичні дані: «...зростання кількості населення призводило до змін містобудівної інфраструктури. Населення значної кількості міст протягом XIX століття зростало в 5-10 разів. Наприклад, Париж з 500 тис. осіб в 1801 р зріс до 3 млн. до 1901 р.; Нью-Йорк у відповідності з планом 1811 був спроектований як місто з прямокутною сіткою, проте він виріс з 33 тис. чоловік в 1801 р. до 500 тис. осіб до 1850 року і до 3,5 млн. - до 1901 р.; в Лондоні за той же період населення збільшилося в 6 раз (близько 1 млн. жителів в 1801 р. і 6,5 млн. до кінця століття)» [12].

Промисловий прогрес вплинув на міграції та урбаністичні процеси і як наслідок на стрімкий ріст населення у містах. Тож велика кількість жителів вимагали нової організації містобудівного просторового каркасу та створення будівель нової типології. Чавун та залізо, з якого виготовляли рейки для залізничних доріг, починають застосовувати у будівництві. В якості несучих конструкцій будівель з другої половини XIX ст. все частіше стали застосовуватися металеві та залізобетонні елементи. Інженери докладали зусиль аби збільшити якість та їх несучу здатність, задля збільшення об'ємів будівель.

Кузнецова Н.В. зазначає, що в кінці XIX століття в зв'язку з ростом міст, розвитком виробництва, торгівлі, систем транспорту, громадських будівель з великопрогоновими перекриттями (універмагів, критих ринків, видовищно-спортивних будівель, залізничних вокзалів, промислових та інженерних споруд), для спорудження яких необхідні нові матеріали, конструкції, методи їх побудови, технологічні устаткування, нові прийоми організації простору [5].

У другій половині XIX ст., з періодом зростання промисловості, торгівлі і транспорту коли виникла потреба в будівництві великого числа фабрик, заводів, мостів, портів та інших споруд і це збігається з появою залізобетону [2]. Виходячи з цих даних, можна сказати, що з цього часу почали з'являтися нові типи будівель архітектури, потреби в яких не було раніше. «Залізобетонні конструкції вперше з'явилися у 1850 році в Франції (Ламбо). Був побудований човен, каркас якого складався з металеві сітки і вона була оштукатурена з двох сторін цементним розчином. У 1861 році в Франції була видана перша книга по залізобетону, у якій описано можливі конструкції з залізобетону. У 1867 році зафіксований перший патент на виготовлення залізобетонних конструкцій – їм став французький садівник Моньє. Кінець XIX сторіччя вважається першим етапом розвитку залізобетону. У цей час з'являється конструкція ребристого монолітного перекриття, запропонована французьким інженером Геннебіком» [3].

Фремpton К. також пише про появу залізобетону і те, як це вплинуло на нові форми будівель. «В 1892 р. Французький будівельник-самоучка Франсуа Геннебік патентує технологію використання залізобетону, яку застосовують і сьогодні. Менш ніж через 10 років партнер Геннебіка будує перший бетонний дорожній міст в Англії». Розпочалось масове використання залізобетону. Сформований залізобетонний каркас мав зовсім інші властивості, аніж статичні несучі стіни в традиційних будівлях. Так з'явилась можливість створення навісного, вільного фасаду, про який узагальнить у своїх постулатах Ле Корбюзьє в 1920-му.

В той же час протягом XVIII – XIX ст. з усіма промисловими, будівельними, урбанізаційними переворотами відбувались тотальні зміни і в еволюції архітектурної думки. Фремpton К. переконує, що епоха просвітництва подарувала світу покоління архітекторів-мрійників. Ж. Ф. Блонделя, який відкрив в 1743 р. власну архітектурну школу, був наставником так званого «мрійливого» покоління архітекторів. Це були Етьєн Луї Булле, Жак Гондуен, П'єр Патт, Марі Жозеф Пейро, Жана Батиста Ронделя і, можливо, найбільш фантастично налаштований Клод Нікола Леду. Ці «мрійники» хотіли відійти від постулатів, яких там міцно тримався класицистичний напрям архітектури [12]. Ця архітектурна школа була зацікавлена у виразності форми та диференціації зовнішнього вигляду будівлі у зв'язку з різним соціальним характером різнотипності побудов. Приходив час, коли потрібно було задовольняти потреби нового, набагато складнішого суспільства.

У 1745 р. Піранезі публікує в Римі серію гравюр «Фантазії на тему в'язниць» (Piranesi G.V. Carceri d'Invenzione), що має згодом великий успіх, надихаючи наступні покоління. У назві серії не випадково вживалося слово «фантазії» – це була так звана «паперова архітектура», не втілена в дійсності [8]. Це були ідеї нової архітектури, які передували своєму часу.

Варто відзначити, що загальний прогрес архітектурної думки та усвідомлення нових можливостей не рухалось паралельно із загальними світовими зрушеннями. Інженер Лео-не Рейно в «Трактаті про архітектуру» (1850 р.) відзначив, що «Мистецтво не прогресує так швидко, як промисловість, і не так швидко винаходить нові рішення. В результаті більшість будівель, які обслуговують сьогодні залізниці, залишає бажати кращого. Стосується це як внутрішньої організації, так і зовнішньої форми. Деякі вокзали відповідають своєму призначенню, однак виглядають швидше як промислові або тимчасові, а не як громадські споруди». Пластична мова архітектури в нових та по-новому конструктивно-організованих з нових матеріалів, будівлях вимагала і нового формотворчого вираження [10]. Наприклад, вокзал Сент-Панкрас в Лондоні, величезний дебаркадер якого стилістично відрізняється від готелю в стилі відродження готики.

Як зазначає Маклакова Т.Г., першим, кому варто завдячувати впливу на формування нового переосмислення архітектури, відходу від епігонства, яке загрузло в еkleктиці, в стилях, час яких вже минув, вважається французький історик та теоретик Віолле ле Дюк. Він вплинув на свідомість багатьох подальших архітекторів: Огюст Шуазі, Огюст Перре, П'єр Гімар, Луїса Саллівена. Віолле ле Дюк відстоював твердження, що архітектура має розвиватися в ногу з часом, враховувати появу нових будівельних матеріалів і форма має відповідати функціональному призначенню. Огюст Перре був активним пропагандистом будівництва з використанням залізобетону [7]. Адольф Лоос написав трактат «Орнамент і злочин», де виступав проти застосування надмірної декоративності, орнаменту в архітектурі.

Ці доробки в свою чергу позначились на величезній плеяді архітекторів-борців за сучасну архітектуру XX ст. зі всього світу: Ф. Райта, Рені Чарльз Макінтоша, Ле Корбюзьє, Вальтера Гропіуса, Міс ван дер Роє, Альвара Аалто, Оскар Німеєра та інших. Вони акцентувалися на переосмисленні традиційних законів тектоніки, враховуючи нові можливості, що давала оновлена база матеріалів та конструктивних схем. Всі ці архітектори сформували обличчя нової архітектури, відмінної від архітектури історизму.

Головною і значимою для нас властивістю, яку дали ці нові умови є те, що зовнішні огорожувальні конструкції стали відокремленими від загальної конструкції будівлі. Ле Корбюз'є в одному зі своїх постулатів про нову архітектуру проголосив, що «Фасад став вільним». Так завдяки новому матеріалу, новим можливостям конструкції, переосмисленню архітектури і прагненню відірватися від еkleктики у пластичному вираженні будівель, зовнішні огорожувальні конструкції будівель в ХХ столітті змогли набути широкого різноманіття стилів.

Наприкінці ХХ століття виникли інші нові можливості та вимоги часу. Пластична мова на сьогодні ускладнюється, збільшується різноманіття тенденцій її вираження. До зовнішніх огорожувальних конструкцій додається функціональне навантаження, пов'язане з екологічними потребами, комп'ютерними технологіями. Але є всі підстави стверджувати, що це не було б можливим, завдяки тим вагомим зрушенням, що сталися в ХVІІІ-ХІХ ст. Залізобетонний каркас надав можливість існуванню навісного фасаду, який може мати будь-яке вираження. Такого явища ніколи не могло відбутися в архітектурі до ХХ ст.

Обговорення результатів. Отримані дані говорять про вагому значимість подій, наукового, технологічного, культурного сплеску напередодні ХХ століття задля подальшого розвитку архітектури, урізноманітнення вираження її пластичної мови..

Висновки. Підводячи підсумки, можна сказати, що в ході дослідження було визначено вагомими чинниками впливу на формування нового обличчя архітектури на межі ХІХ-ХХ століття. По-перше, Промислова революція, що розпочалась у ХVІІІ ст. вплинула на всі сфери існування людського буття. Її інноваційними складовими вважається розвиток металургії; винайдення газового освітлення та електроенергії; механістичність, що заміщувала ремесла; формування фабрик, з наданням робочих місць; розвиток хімічної галузі з створенням нових матеріалів – чавуну, металу, великогабаритного скла, бетону і врешті-решт залізобетону. Сформувалось індустріальне суспільство.

По-друге, наслідки Промислового прогресу, фактори, пов'язані з появою мереж водних шляхів, мостів, автомобільних доріг і залізниці. Це в свою чергу сприяло міграційним процесам, урбанізації, зростанню та формуванню великих міст. А це вже посприяло творенню нової інфраструктури, транспортній організації міста.

По-третє, набуває обертів розвиток наукової сфери: науки щодо опору матеріалів, медичних наук, хімічної галузі та інших.

Розвиток медицини та запровадження гігієни зменшили смертність та підвищили народжуваність. Це також впливало на ріст урбанізації. Відтак нові міста і їх організація потребували нових типологічних об'єктів, яких не було раніше. Формуванню нових конструктивних схем, типологій сприяли нові штучні матеріали.

На фоні всіх цих процесів відбувались еволюційні зміни архітектурної думки. Головним постулатами яких були відхід від еkleктики, надмірної декоративності та орнаменту, ордерних композицій. Натомість, завдяки новим матеріалам та конструктивним схемам, перенесення опорних сил на внутрішні несучі конструкції дозволило зовнішнім огорожувальним конструкціям бути вільними від навантажень перекриттів. Так сформувався навісний фасад, що у ХХ та ХХІ ст. посприяв формуванню різноманіття вираження пластичної мови архітектури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Вплив промислового перевороту ХІХ ст. на світову науку і культуру.* URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11060/>.
2. *Залізобетонні конструкції. Короткі історичні відомості про виникнення і розвиток залізобетону.* URL: <http://bibliograph.com.ua/beton-6/3.htm>.
3. *Історія розвитку залізобетону.* URL: <https://studfile.net/preview/5185177/>.

REFERENCES:

1. *Vplyv promyslovoho perevorotu ХІХ st. na svitovu nauku i kul'turu.* URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11060/>.
2. *Zalizobetonni konstrukcii. Korotki istorichni vidomosti pro vynyknennja i rozvytok zalizobetonu* URL: <http://bibliograph.com.ua/beton-6/3.htm>.
3. *Istorija rozvytku zalizobetonu.* URL: <https://studfile.net/preview/5185177/>.

4. *История развития опоры материалов и теории прочности.* URL: <http://um.co.ua/4/4-16/4-160381.html>.
5. Кузнецова Н. В. *История архитектуры. Основные этапы истории мировой архитектуры.* Тамбов: ФГБОУ ВПО «ТГТУ», 2013. 96 с.
6. Лопатто А. Э. *Артур Фернандович Лолейт: К истории отечественного железобетона.* Москва: Стройиздат, 1969. 104 с.
7. Маклакова, Т.Г. *Архитектура двадцатого века.* Москва: АСВ, 2000. 200 с.
8. Пиранизи Джованни Баттиста URL: http://architan.ru/stati/znamenitye_arhitektory/piranezi_dzhovanni_battista/.
9. Повсякденне життя. Урбанізація URL: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3489>.
10. Рейно Л. *Трактат про архітектуру.* 1850.
11. Уилкинсон Ф. *Архитектура. 50 идей, о которых нужно знать.* / пер. с англ. Мартыновой. М: Фантом Пресс, 2014. 208с
12. Фремптон К. *Современная архитектура: Критический взгляд на историю развития.* Москва: Стройиздат, 1990. С. 34.
13. Шаравара, О. Промислова революція як чинник розвитку суспільства. *Актуальні проблеми філософії та соціології*, 2018. (16). С. 154-156. <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i.644>
4. *Istorija razvytku oporu materialiv i teorii pružnosti.* URL: <http://um.co.ua/4/4-16/4-160381.html>.
5. Kuznecova N. V. *Ystoryja archytekturny. Osnovnye etapy ystoryy myrovoj archytekturny.* Tambov: FHBOU VPO «THTU», 2013. 96 p.
6. Lopatto A. F. *Z istorii vitčyznjanoho zalizobetonu.* Moskva, 1969. 104 p.
7. Maklakova T. H. *Architektura dvadcatyoho stolyttja.* Moskva: Vydavnyctvo Asociačii budivel'nych vuziv, 2000. 221 p.
8. Pyranezy Džovanny Battysta. URL: http://architan.ru/stati/znamenitye_arhitektory/piranezi_dzhovanni_battista/.
9. Povsjakdenne žyttja. Urbanizacija. URL: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3489>
10. Rejno L. *Traktat pro architekturu*, 1850. (in France)
11. Uylkynson F. *Archytekturna. 50 ydej, o kotorych nužno znat'.* M: Fantom Press, 2014. 208 p.
12. Frempton K. *Sučasna architektura. Krytyčnyj pohljad na istoriju rozvytku.* Moskva: Strojyzdat, 1990. 535 p.
13. Šaravara, O. *Promyslova revoljucija jak čynnyk rozvytku suspil'stva. Aktual'ni problemy filosofii ta sociolohii.* 2018. Vyp. 16, pp. 154-156 <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i.644>

Tiutina L., Davydov A. FACTORS FORMING A PLASTIC LANGUAGE OF MODERN ARCHITECTURE.

Today there is a question of the essentiality of the term "modern architecture". This article is devoted to the study of factors who contributed to the formation of modern architecture. Important signs of changes are phenomena of technological, social, scientific, industrial progress. They influenced the formation of a new architectural thought in the nineteenth and later twentieth century. The main factor in these changes is the formation of independent external buildings of buildings. It is thanks to this in the twentieth century expressing the plastic language will be a huge variety. And in the 21st century, these processes are complicated, based on the new requirements and needs of society. The article conducts generalization of phenomena that took place in the nineteenth century and their influence on the development of architecture of the XX-XXI century. It is important to analyze the changes in the historical, technological, economic and socio-cultural environment and to identify as these changes affected the development of modern architecture. Find out the main factors of their influence on architecture.

Key words: industrial revolution; reinforced concrete; external enclosing structures; urbanization; dreamers architects; modern architecture, plastic language.

doi.org/10.29295/2311-7257-2021-103-1-87-92

УДК 72.01

Федак А. Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

(вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна; e-mail: anna.y.fedak@lpnu.ua;

orcid.org/0000-0002-7261-6889)

УТОПІЧНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ІДЕЙ ТА ПОГЛЯДІВ ШКОЛИ БАУГАУЗ

В роботі узагальнено історію формування вищої школи будівництва і дизайну Баугауз та її філософії, висвітлено значення утопічної складової в системі ідей та поглядів школи. Автором здійснено порівняння способів організації життя та навчання студентів та викладачів у школі Баугауз зі запропонованими філософами-утопістами моделями комун. На прикладі фаланстерів соціаліста-утопіста Ш. Фур'є виявлено утопічні риси в структурі школи та виз їхнє значення на формування єдиного ідейного середовища. Окреслено спільні особливості ідей В. Гропіуса щодо комфортного середовища для створення мистецьких творів та В.Кандинського щодо «Великої утопії».

Ключові слова: утопія, школа Баугауз; комуна; фаланстер; синтез мистецтва; освітній процес.